

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet (Magyar nyelv)
1.4 Szakterület	Pszichológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Pszichológia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Szociológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. HORVÁTH István egyetemi professor						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. KISS Dénes egyetemi tanársegéd						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II.	2.6. Értékelés módja	C	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					35
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					6
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					16
Vizsgák					8
Más tevékenységek:					35
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	126				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	NINCS
4.2 Kompetenciabeli	NINCS

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1.1. Olyan alapvető fogalmak, elméleti keretek és módszerek elsajátítása, amelyeket a szervezetek és közösségek kutatása során hasznosíthatnak. C1.2. Olyan operacionalizációs készségek és hipotézis megfogalmazási készségek kialakítása, amelyek a közösségi és szervezeti problémák magyarázata és értelmezése során hasznosíthatóak C3 Társadalmi problémák olyan irányú vizsgálata, amely a közpolitikai stratégiák és szociális politikák alkalmazásában is használhatóak C4 Társadalmi problémák és konfliktusok feltárása, elemzése (magyarázata), és megoldása közösségekben és szervezetekben. C5 Szakmai tanácsadás és társadalmi integráció
Transzverzális kompetenciák	CT1 Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával CT2 Csoportközi viszonyulási technikák, empátikus kommunikációs készségek., és sajátos szerepvállalás alkalmazása a csoportmunkában CT3 Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos softverek, online előadások) románul és idegen nyelven

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• a szociológiai szemléletmód alakítása • alapvető társadalmi folyamatok sajátosságainak a vázolása • alapismeretek kialakítása alapvető szociológiai témák kapcsán • alapismeretek alkalmazás a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek értelmezésében • a rendszeres statisztikai szolgáltatások által szolgáltatott alapvető adatainak szociológiai értelmező készségének az alakítása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• szociálpolitika és rendszeres társadalomismeret közötti kapcsolódások felismerése • Főbb statisztikai adatforrások általánosabb (fogalmi és elméleti) összefüggései értelmezésének a kialakítása • A társadalomkutatás néhány alapvető deontológiai vonatkozásainak a felismerése • A kritikai gondolkodás fejlesztése • A köztudat és a tudományos eszmefuttatás közötti különbségek tudatosítása. • Alapvető összehasonlító elemzői készségek kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Az előadássorozat, annak célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének illetve a számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása. A szociológia születésének társadalmi kontextusa.	előadás, magyarázat, beszélgetés	hagyományos és korszerű kivitelezéssel (vázlat alapján, power-point)

A szociológia tárgya, módszere és alapvető szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Kultúra fogalma és dimenziói	előadás, magyarázat, beszélgetés	
A kulturális pluralizmus és ennek kapcsán kialakult viszonyulások	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Szocializáció: társadalmi tanulás, rendszerintegráció	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Életciklus, életszakasz. Primer és szekundér és folyamatos szocializáció. Szocializációs közegek.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalmi ellenőrzés és deviancia	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: munkamegosztás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalomszerkezet: státus és szerep	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: rétegződés	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Szegénység és marginalitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalmi és földrajzi mobilitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Gazdaságszociológiai alapfogalmak	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	

Könyvészet

Andorka Rudolf(2006) *Bevezetés a szociológiába* Budapest: Osiris.

Babbie, E. (1999) *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata* Budapest: Balassi Kiadó

Boudon, Raymond et all. (1998) *Szociológiai lexikon* Budapest: Corvina

Giddens, Anthony (2003) *Szociológia* Budapest: Osiris

Goffman, Erwing (1998) 'Stigma és szociális identitás' in Erős Ferenc (szerk.) *Megismerés, előítélet, szabályszerűségei - 2. A társadalmi kommunikáció rendszerének alapvonalai* fejezet letölthető

<http://mek.oszk.hu/02000/02009/02009.htm#2>

Mead, G.H (1973) 'Szerep-játék, szabályozó-játék és az általános másik' in *A pszichikum, az én és a társadalom* Budapest: Gondolat, pp. 195-209

Némedi Dénes (1999) 'Auguste Comte: A szociológia megalapítója?' in Felkai Gábor et ali. *A szociológia kialakulása*, Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, pp. 224-250.

Somali Péter (1997) *Szocializáció* Budapest: Corvina

Somlai Péter (1999) 'A szociológia születése a tizenkilencedik században' in Felkai et ali. pp. 13-21

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mi a szociológia? Beszélgetés a szociológiáról, a szociológia hasznáról, kapcsolatáról más társadalomtudományokkal.	Heurisztikus beszélgetés	
2. A szociológia mint tudomány. A társadalomtudományok jellemzői	Heurisztikus beszélgetés	
3. A kultúráról	Heurisztikus beszélgetés	
4. A társadalom szerkezete I. Státusz és szerep, csoportok, intézmények	Heurisztikus beszélgetés	
5. A társadalom szerkezete II. Csoportok és szervezetek	Heurisztikus beszélgetés	
6. Szocializáció	Heurisztikus beszélgetés	
7. Szocializáció és esélyegyenlőtlenség	Heurisztikus beszélgetés	
8. Deviancia.	Heurisztikus beszélgetés	
9. A társadalom makroszerkezete: rétegződése és osztályszerkezet.	Heurisztikus beszélgetés	
10. A társadalmi rétegződés funkcionista és kofliktusalista elméletei	Heurisztikus beszélgetés	
11. Társadalmi mobilitás	Heurisztikus beszélgetés	
12. Szegénység	Heurisztikus beszélgetés	
13. Társadalmi átalakulás	Heurisztikus beszélgetés	
14. Társadalmi változás	Heurisztikus beszélgetés	

Könyvészet

Andorka Rudolf – Egyenlőtlenség, szegénység (119-147 o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka Rudolf – Társadalmi mobilitás (220-247.o.) In: Andorka Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka, R. – Társadalmi változás (564-586. o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp.

Borsos Endre – György István (1999) Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos-Csíste-Letenyei: Rendszerváltozás után. Falusi sorsfordulók a kárpát medencében. Számalk Kiadó, Budapest, 1999 - http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf404.pdf

Bourdieu, P. – Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E.: A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei, Új Mandátum, Bp.

Fosztó László – A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán1. Erdélyi Társadalom, 2007/1

Giddens A. – A társadalom és a bűnözés: szociológiai elméletek. (145-152.o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Giddens A. – Csoportok és szervezetek. (285-302 o.). In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Giddens, A. – Rétegződés és osztályszerkezet (221-244. o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris, Bp.

Henslin, James – Social Movements. (648-660 o.) In: Henslin, James (2003) Sociology. A down-to-earth approach.

<http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=1351>

Ladányi J. - Szelényi I. – A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Bp. 2004 (14-28.o.)

Réger Zita – Bernstein nézetei a nyelvi hátrány eredetéről. (91-104 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány.* Akadémiai Kiadó, 1990 (<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)

Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány.* Akadémiai Kiadó, 1990 (<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)

Sorokin P. – A vertikális mobilitás csatornáit. In: Robert Péter (szerk.) (1997) A társadalmi mobilitás. Hagyományos és új megközelítések. Új Mandátum, Bp.

Stewart, Michael – Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. Daltestvérek. 1994.

Zanden J.W. (1990) Socialization across the Life Course. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

Zanden, J. W. – Culture. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology.

Zanden, J.W. – Social structure. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. Ugyanakkor a tartalmi elemek meghatározásában olyan szűkebb társadalomismereti szempontokat is szem előtt tartottuk, amelyek a Romániára, az erdélyi magyarságra, illetve egy Közép-Kelet-Európai kontextus jobb megismerésére vonatkoznak. Ugyanakkor azt is szempontként kezeltük, hogy a szakmai tudás ne csak tudományosan aktuális, hanem gyakorlati szempontból is releváns legyen, így a munkaerőpiacra való beilleszkedést érdemben szolgálja

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Írásbeli teszt (igaz-hamis kérdések, egyszerű feleletválasztás, kifejtő kérdések)	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Két parciális ellenőrző dolgozat (szöveg-értelmezés, alapfogalmak ismerete)	30%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata.

Kitöltés dátuma

25/04/2024

Előadás felelőse

dr. Horváth István

Szeminárium felelőse

dr. Kiss Dénes

Az intézeti jóváhagyás dátuma

25.04.2024

Intézetigazgató

Conf. Univ. Dr. Kotta Ibolya